List of Signatures Page 1/1

Sak 25-24 KLP Skades redegjørelse åpenhetsloven 2024_redigert.pdf

Name	Method	Signed at
Thornes, Sverre	BANKID	2024-05-06 18:22 GMT+02
Bjølverud, Christin Schackt	BANKID	2024-05-06 16:35 GMT+02
Dunsæd, Camilla Bruno	BANKID	2024-05-06 16:28 GMT+02
Tenold, Tore	BANKID	2024-05-06 15:16 GMT+02
Meen-Tandberg, Vegard A	BANKID	2024-05-08 12:12 GMT+02
Hodnesdal, Hege	BANKID	2024-05-07 13:30 GMT+02
Rønning, Ole Rikard Brenk	BANKID	2024-05-07 08:23 GMT+02
Isaksen, Tore	BANKID	2024-05-06 22:52 GMT+02

xlp

KLP Skadeforsikrings redegjørelse for aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Redegjørelsen gjelder for regnskapsåret 2023, og er behandlet i KLP Skadeforsikrings 03.05.2024.

Sensitivitet: Begrenset

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Sammendrag

I denne redegjørelsen kan du lese mer om våre aktsomhetsvurderinger knyttet til forhold som omhandler KLP Skadeforsikring (heretter omtalt som «KLP Skade») som innkjøper, som investor, og som arbeidsgiver. Nytt i år er at vi har valgt å ta inn forhold knyttet til selskapet som behandlingsansvarlig etter personopplysningsloven.

KLP Skade som innkjøper

Gjennomgang av leverandører i 2023	Antall leverandører	Samlet omsetning i mill. kr
Vesentlige leverandører	32	341
Leverandører omfattet av DFØs høyrisikoliste	19	223
Leverandører klassifisert som lav risiko	8	24
Leverandører klassifisert som middels risiko	11	249
Leverandører klassifisert som høy risiko (under oppfølging/til observasjon)	13	68

Arbeidet har i 2023 har ikke avdekket noen risikoforhold som har gitt behov for interessedialog med arbeidstakergrupper. Hovedvekten av våre innkjøp, og de mest aktuelle risiko knyttet til arbeidstakerrettigheter, er i forbindelse med leveranser i Norge, hvor leverandørenes virksomhet faller inn under norske myndigheters tilsynsområde, som både reduserer risikoen for brudd og forenkler arbeidet med å følge opp leverandører, sammenlignet med leverandører i andre land.

KLP Skade har én vesentlig leverandør i Israel. Dette gjelder et langvarig kundeforhold til leveranse av selskapets kjernesystem for skadeforsikring. Leverandøren ble i 2020 kjøpt opp av et israelsk teknologifirma, som holder til i Tel Aviv i Israel. Firmaet leverer også IT-konsulenttjenester. KLP Skade har gjort en aktsomhetsvurdering av leverandøren og vi har ikke identifisert faktorer som krever særskilt aktsomhet.

KLP Skade gjorde i 2023 en kartlegging av modenhetsnivået knyttet til etterlevelse av bærekraft og menneskerettigheter hos våre reassurandører. Selskapets generelle vurdering er at det er lav risiko for brudd på arbeidstakerrettigheter og grunnleggende menneskerettigheter hos våre reassurandører.

I 2024 prioriterer vi å forbedre vurderinger av hvilke leverandører som inngår i selskapets verdikjeder, utvide kartleggingen av underleverandører og videre automatisere og forenkle verktøy som innkjøpere benytter i arbeidet.

KLP og KLP Skade som investor

KLP Skades forvaltningskapital forvaltes av KLP Kapitalforvaltning AS gjennom ulike investeringsfond, med unntak av en mindre andel som er investert direkte i eiendom gjennom KLP Eiendom AS. KLP har forpliktet seg til å innrette hele investeringsporteføljen etter Parisavtalen og 1,5gradersmålet ved å styre mot netto null utslipp fra hele investeringsporteføljen innen 2050. 9,25 prosent av KLP Skade forvaltningskapital var per 31.12.23 investert i KLPs svanemerkede fond. Dette er fond som investerer i foretak som blir rangert høyt på samfunnsansvar, og holder seg ute av blant annet fossil energi, våpen og tobakk.

Når man investerer så bredt som KLP Skade gjør, indirekte via store fond, er det en iboende risiko om at menneskerettigheter brytes, og at det er dårlige arbeidsforhold i selskapene KLP Skade er investert i. Selskapet har konkludert med at dette er en risiko vi likevel er villige til å ta.

KLP Skade som arbeidsgiver

Tema	Risikonivå	Status
Utviklingen i lønn- og kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og	Middels	Tiltak iverksatt
lederstillinger		
Rekruttering av kvalifiserte søkere med et bredt mangfold	Middels	Tiltak iverksatt
Respektere alle for den de er	Middels	Tiltak iverksatt

Sensitivitet: Begrenset

KLP Skade jobber med å alltid ha trygge og gode arbeidsforhold for egne ansatte, og det er ikke innen dette området vi ser de største utfordringene. Likevel så ser vi at vi må jobbe enda mer med lønnsutviklingen for kvinner, kontra menn. I tillegg kan vi øke mangfoldet i organisasjonen.

Innledning

KLP Skade ble i 2022 underlagt Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, heretter omtalt som Åpenhetsloven. KLP-konsernet har tidligere redegjort for regnskapsårene 2021 og 2022.

Tidligere redegjørelser iht. åpenhetsloven har vært konsernfelles i KLP-konsernet. I år har vi valgt å gå bort fra dette. Denne redegjørelsen gjelder for KLP Skadeforsikring AS. Du finner for øvrig alle redegjørelsene fra KLP-konsernet på klp.no. En del av innholdet i redegjørelsene vil være identisk, blant annet det som omhandler KLP som arbeidsgiver, men også andre forhold.

Den overordnede hensikten med aktsomhetsvurderingen er å sikre at KLP Skade har fokus på de problemstillinger som er aktuelle knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold – både internt i KLP Skade, eller eksternt der vi indirekte eller direkte enten kan forårsake eller bidra til negative forhold.

I denne redegjørelsen kan du lese mer om våre aktsomhetsvurderinger knyttet til forhold som omhandler KLP Skade som innkjøper, KLP Skade som investor og KLP Skade som arbeidsgiver. Nytt i år er at vi også har valgt å ta inn forhold knyttet til KLP Skade som behandler av personopplysninger. Det har vi valgt å ta med fordi KLP Skade som forsikringsselskap har tilgang til mye sensitive data, spesielt helseinformasjon om kunder.

KLP-konsernets arbeid med menneskerettigheter og ansvarlighet er forankret i flere internasjonalt anerkjente mål og normer, deriblant OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og OECDs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse. Vi er opptatt av å respektere de grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettighetene i hele vår virksomhet, våre aktiviteter og verdikjeder.

Målet for KLP Skade som arbeidsgiver er å være en redelig og attraktiv arbeidsplass hvor alle våre ansatte blir respektert for den de er. Gjennom våre innkjøp ønsker vi å påvirke våre leverandører i en mer bærekraftig retning. Da må vi også sikre at de respekterer menneskerettighetene og at de er opptatt av anstendige arbeidsforhold.

Den overordnede målsettingen for KLP Skades investeringsstrategi er å bidra til god avkastning på de midlene foretaket forvalter. KLP Skade er investert en rekke fond forvaltet av KLP Kapitalforvaltning AS, som igjen er investert i over 9600 selskaper globalt, i alle sektorer og i både utviklede og fremvoksende markeder. Et viktig prinsipp i vår investeringsstrategi er å ha bredt sammensatte porteføljer for å spre risikoen. For at verdien av investeringene skal øke over tid, må den underliggende økonomiske aktiviteten være ansvarlig og bærekraftig. Vi jobber derfor kontinuerlig for mer ansvarlighet i næringslivet for på den måten å redusere risikoen for brudd på internasjonale normer og for å bidra til effektive og velfungerende kapitalmarkeder.

Vi håper at denne redegjørelsen gir et godt innblikk i hvordan vi jobber med aktsomhetsvurderinger og tiltak for å respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår virksomhet, verdikjede, og investeringer. Men også at redegjørelsen kan være med på å bidra til å øke tilliten og dialogen mellom oss og våre interessenter, eller andre. Derfor er vi åpne for tilbakemeldinger og forslag til forbedringer. Dersom du har spørsmål eller kommentarer til redegjørelsen, eller har behov for mer informasjon om hvordan vi jobber med menneskerettigheter og anstendige arbeids å kontakte KLP på info@klp.no.

Om KLP Skade og organisering

KLP Skade er et heleiet datterselskap av KLP som er et gjensidig forsikringsselskap.

Sensitivitet: Begrenset

Morselskapet KLP

KLP leverer offentlig tjenestepensjon til kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tilknytning. KLP skal gi offentlige virksomheter og deres ansatte en trygg pensjonssparing som bidrar til en bærekraftig utvikling. Ved årsskiftet var pensjonskapitalen på 787 milliarder kroner.

Alle KLPs kunder er norske. Men både leverandører og selskaper KLP investerer i, finnes over hele verden. KLP forvalter i all hovedsak kapitalen internt, men benytter for noen utvalgte porteføljer også eksterne forvaltere.

Konsernstrukturen fremgår av denne oversikten:

KLP Skadeforsikring leverer forsikringer til kommuner, fylkeskommuner, bedrifter med offentlig tilknytning og andre utvalgte grupper. Selskapet tilbyr også private forsikringer, med spesielle fordeler for alle som har pensjon i KLP. Skadeselskapets egne kunder er norske, men selskapet har leverandører, blant annet på reassuranse, i flere ulike land.

Metode for aktsomhetsvurderinger

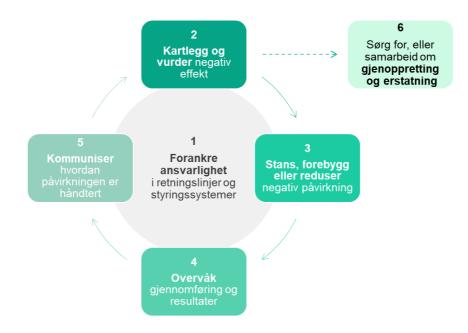
«OECD-hjulet»

Overordnet følger vi stegene i «OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv» som er beskrevet i hjulet under. Med bruk av denne metoden søker vi å kartlegge risiko slik at vi kan håndtere den risikoen som foreligger og søke å unngå negativ påvirkning på samfunn, mennesker og miljø. KLP og KLP Skades totale arbeid med bærekraft finnes beskrevet i KLPs bærekraftregnskap i <u>KLP-konsernets årsrapport 2023</u>, og i KLP og KLP-fondene, <u>Rapport om ansvarlige investeringer</u>.

Sensitivitet: Begrenset

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Forankring, retningslinjer og rutiner

I KLP er det overordnede ansvaret for rapportering på etterlevelse av åpenhetsloven lagt til seksjon for samfunnsansvar, som igjen tilhører divisjon for Virksomhetsstyring. I KLP Skade er det overordnede ansvaret for oppfølging av leverandører lagt til Skadeoppgjørsseksjonen. Ansvar for oppfølging av konsernleveranser, kapitalforvaltning og reassuranse ligger hos økonomidirektør. Begge seksjonsdirektører rapporterer til administrerende direktør.

I KLP Skade er det å jobbe aktsomhetsbasert en del av måten vi jobber på. Arbeidet er forankret i overordnede retningslinjer og prinsipper som gjelder for hele konsernet. De viktigste er <u>Retningslinje</u> for etikk, <u>Retningslinje for KLP som ansvarlig investor</u>, <u>Prinsipper for samfunnsansvarlig leverandøratferd og Retningslinje for likestilling og mangfold</u>.

KLP Skade som innkjøper

De viktigste kategoriene av innkjøp for KLP Skade er varer og tjenester knyttet til skadeoppgjør, ITsystemer og -tjenester, og reassuranse. KLP Skade skal være en samfunnsansvarlig innkjøper som gjennom våre innkjøp bidrar til en bærekraftig omstilling av samfunnet. Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere tar arbeid med miljø, sosiale utfordringer og virksomhetsstyring på alvor, både i egen virksomhet og i egen leverandørkjede.

Strategi og mål

KLP Skades kjøp av varer og tjenester er organisert i Konserninnkjøp, innkjøp til skadeoppgjør og ITinnkjøp.. Konserninnkjøp er i tillegg til konsernfelles innkjøp til KLP, også ansvarlig for å forvalte konsernfelles retningslinjer og systemer for innkjøp. Alle innkjøp skal skje i henhold til konsernfelles retningslinjer og rutiner. Disse retningslinjene og rutinene er også vedtatt av styret i KLP Skade. Konserninnkjøp og IT-innkjøp foretas sentralt i KLP på vegne av KLP Skade, og vil bli omtalt i denne redegjørelsen. Videre vil selskapet redegjøre for sitt eget innkjøp av forsikringssystem.

Målsettinger knyttet til KLPs innkjøp

Våre mål for bærekraftige innkjøp er:

- Vi vurderer alltid bærekraft i innkjøp. Ved valg av leverandør og produkt eller tjeneste, er bærekraft et like selvfølgelig kriterium som pris og kvalitet.
- Alle innkjøp skal bygge på en risiko- og konsekvensanalyse for avvik fra våre prinsipper for samfunnsansvarlig leverandøradferd.

Sensitivitet: Begrenset

- Vi skal følge utviklingen i arbeidet med bærekraft i offentlige innkjøp, og bygge vårt arbeid på de samme risikomomenter, anbefalinger og tiltak som gjelder for offentlige innkjøp, så langt som disse passer vår virksomhet og innkjøpets størrelse.
- Vi skal kontinuerlig måle hvor bærekraftige våre innkjøp er ved egnede indikatorer (KPI'er), og bruke disse til å prioritere og gjøre tiltak, der vi ser størst behov eller potensial for forbedring
- Vi skal beregne klimagassutslipp for våre innkjøp. Beregningen skal inngå i planlegging- og beslutningsprosessen for gjennomføring av innkjøp, og aktiviteter som driver innkjøp.

Retningslinjer, rutiner og forankring

Arbeidet med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i innkjøp, inngår i vårt arbeid med samfunnsansvar og bærekraft i vid forstand. Ivaretakelse av disse hensynene skjer derfor parallelt med ivaretakelse av hensyn til miljø, anti-korrupsjon og forsvarlig virksomhetsstyring hos våre leverandører.

Dette arbeidet er forankret i vårt overordnede reglement for innkjøp. Konkrete tiltak og prosedyrer for gjennomføring er inntatt i verktøy og rutiner som benyttes av innkjøpere.

For å vise hvilke krav og forventninger vi stiller til leverandører, har KLP vedtatt <u>Prinsipper for</u> <u>samfunnsansvarlig leverandøratferd</u>. KLP Skade er som datterselskap i KLP—konsernet omfattet av de samme prinsippene. Prinsippene bygger på sentrale FN-konvensjoner, ILO-konvensjoner og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Prinsippene ligger til grunn for kjøp av varer og tjenester som leveres til KLP. Disse prinsippene ble første gang skrevet i 2018 i samarbeid med Etisk Handel Norge.

Ved å akseptere disse prinsippene forplikter våre leverandører seg til å etterleve dem i egen virksomhet, samt i eventuelle datterselskaper hvor leverandøren har en kontrollerende eierandel. Leverandøren skal stille tilsvarende krav overfor egne leverandører og aktsomt jobbe for å ivareta samfunnsansvar i leverandørkjeden. Graden av krav til etterlevelse kan tilpasses det konkrete kjøpets risiko og størrelse, slik at vi unngår å stille uforholdsmessige krav ved innkjøp av liten økonomisk verdi.

Forhold til leverandører

KLP Skade er opptatt av å ivareta konkurransehensyn og hensyn til mindre oppdragstakere i innkjøp. Våre standardkontrakter inneholder 30 dagers betalingsbetingelser. Standard betalingsinnstilling for kreditorer i utbetalingssystemer er 30 dager fra fakturadato. I tilfeller med små leverandører, typisk enkeltpersonforetak eller mindre oppstartsbedrifter, hvor en måneds betalingstid kan være uforholdsmessig belastende, vurderer vi konkret kortere betalingstid til fordel for leverandøren.

KLP Skade har et stort antall lokale leverandører innen skadeoppgjørstjenester. Disse leverandørene har avdelinger og lokasjoner over hele landet. KLP Skade har to langsiktige og strategiske leverandøravtaler på skadebegrensning samt to leverandøravtaler på skadetaksering som sikrer KLP Skade hjelp ved behov. Avtalene er utarbeidet i henhold til innkjøpsreglementet til KLP.

Varslingskanaler og klagemekanismer

Varsler knyttet til KLP Skades innkjøp, leverandører eller forretningspartnere følger ordinære varslingskanaler i KLP.

Kartlegging og vurdering av negativ eller mulig negative effekter, med tilhørende tiltak

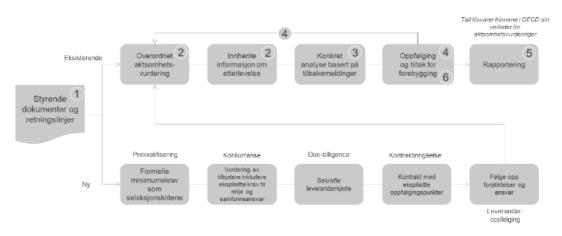
Arbeidet for ivaretakelse av anstendige arbeidsforhold og grunnleggende menneskerettigheter i innkjøp gjøres etter en risikobasert tilnærming. Vi prioriterer innsatsen etter sannsynlighet og konsekvens for brudd på våre prinsipper for samfunnsansvarlig leverandøradferd, samt betydningen for det aktuelle kjøpet i våre verdikjeder og vår påvirkningsmulighet overfor leverandøren.

Vi gjør årlig en risikovurdering av våre innkjøp med utgangspunkt i kjente risikoområder, anbefalinger fra norske myndigheter og andre aktuelle kilder. Vurderingen gjøres generelt per innkjøpskategori,

Sensitivitet: Begrenset

basert på produkt eller bransje, og for produksjonsland eller region. Prosessen er illustrert i figuren under.

Ved etablering av nye leverandører i verdikjeden, fremmes KLP Skades prinsipper for samfunnsansvarlig leverandøradferd som kvalifikasjonskrav i innkjøp eller kontraktsbetingelse i avtalen med leverandøren. Ved dette krever vi at leverandøren bidrar med nødvendige opplysninger for å gjennomføre risikovurdering av leverandøren og innkjøpet.

Innsatsnivået i det enkelte innkjøp styres av hvilket risikonivå som gjelder etter den generelle risikovurderingen, hvilket land den aktuelle leverandøren er lokalisert i og hvor det vi kjøper er produsert, eller leveres fra. I tillegg vurderer vi betydningen innkjøpet har for vår egen verdikjede, som påvirker i hvilken grad vi gjør tiltak eller undersøkelser også overfor underleverandører.

For å effektivisere gjennomføringen av aktsomhetsvurderinger ved innkjøp, har vi laget en trinnmodell for innsatsnivå som gir innkjøper en enkel metode for å identifisere det generelle risikonivået, fastsette hva som skal gjøres og innhente relevant grunnlag fra leverandør eller andre kilder. Formålet med modellen er å effektivisere arbeidet og konsentrere innsatsen der risikoen og virkningsgraden er høyest.

Risikovurderingen blir supplert av opplysninger fra leverandøren som brukes til å bedømme for seriøsitet og modenhet. Vi har kartlagt relevante forhold hos viktige eksisterende leverandører gjennom spørreundersøkelser, og gjør det løpende med nye. Eksempelvis spør vi om leverandøren selv er underlagt Åpenhetsloven, om leverandøren har en anonym varslingskanal, om leverandøren rapporterer på egne klimautslipp og om leverandøren stiller krav til etterlevelse av arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden.

Besvarelser blir tilordnet leverandøren i vårt kontrakt- og leverandøroppfølgingssystem og gir en prosentvis score for modenhet innenfor bærekraftig leverandøradferd. En god score kan bidra til å gi leverandøren og innkjøpet et lavere risikonivå enn det som følger etter den generelle, strategiske risikovurderingen.

2023	Antall leverandører	Samlet omsetning i millioner kroner
Vesentlige leverandører	32	341
Leverandører omfattet av DFØs høyrisikoliste	19	223
Leverandører klassifisert som lav risiko	8	24
Leverandører klassifisert som middels risiko	11	249

Sensitivitet: Begrenset

Leverandører klassifisert som høy risiko (under oppfølging/til observasjon)	13	68

Arbeidet har i 2023 ikke avdekket noen risikoforhold som har gitt behov for interessedialog med arbeidstakergrupper. Hovedvekten av våre kjøp, og de mest aktuelle risikoene knyttet til arbeidstakerrettigheter, er i forbindelse med leveranser i Norge, hvor leverandørenes virksomhet faller inn under norske myndigheters tilsynsområde.

Av leveranser med kjent, generell risiko, har vi i 2023 fulgt opp faste leverandører omfattet av allmenngjorte tariffavtaler, og kontrollert ansettelsesforhold og lønnsnivåer ved dialog med leverandører og stikkprøver.

Særlig risikovurdering av israelske og russiske leverandører

I utgangspunktet er ikke Israel et land på høyrisikolisten, men på bakgrunn av konflikten i Israel og Gaza, har vi i år sett spesielt på våre leverandørers tilknytning til Israel. I første omgang har vi gjort en overordnet kartlegging av hvilke av våre leverandører, eller eventuelle vesentlige underleverandører, som er lokalisert i, eller leverer tjenester fra, Israel.

Vi har konkret undersøkt om vi ser at det er leverandører eller underleverandører i Israel:

- Som også er leverandører til den israelske staten
- Som også er leverandører til de som er store i krigen at de f.eks. leverer til selskaper som produserer droner, overvåkningsutstyr etc. (ikke uttømmende).

KLP Skade benytter et forsikringssystem fra TIA Technology. Systemet er også benyttet av andre norske forsikringsselskap. Ved implementering i 2008 var dette et danskeid system som i 2020 ble kjøpt av en leverandør av forsikringsløsninger med hovedkontor i Israel. Leverandøren har vært vurdert i henhold til kriteriene over, og vi har ikke identifisert faktorer som krever særskilt aktsomhet. Drift og utvikling av KLP Skades forsikringssystem foregår fremdeles innen EU. Vi er ikke kjent med at leverandøren er involvert i aktiviteter på okkuperte områder, eller knyttet til våpenteknologi.

Russland er oppført med flere sanksjoner fra norske myndigheter og EU, og står oppført på vår høyrisikoliste for både produksjon og lokasjon/tilknytning. Det er besluttet at KLP ikke skal gjøre innkjøp fra russiske leverandører eller underleverandører.

Innkjøp av reassuranse i KLP Skade

Per i dag hensyntas vurderinger knyttet til aktsomhet gjennom den daglige driften. Hvordan vi skal hensynta bærekraftrisiko er forankret både i Retningslinje for Forsikringsrisiko og Retningslinje for Risikostyring.

KLP Skade er av flere grunner bevisst hvem man benytter som reassurandører, også når det gjelder menneske- og arbeidstakerrettigheter. Reassuransemarkedet er svært internasjonalt og KLP Skade har historisk benyttet reassurandører med opphav og eierstruktur i Europa og USA, noe som har gitt større grad av transparens. I de senere år har oppkjøp og fusjoner medført at flere av reassurandørene nå er hel- eller deleid av firma og investorer med usikker opprinnelse. KLP Skade har de senere årene avstått fra å benytte enkelte reassurandører, av hensyn til at vi ikke er kjent med selskapets forhold til menneskerettigheter og arbeidsforhold.

Selskapets reassurandører har i det vesentlige sin opprinnelse og hovedkontor i Europa, men det er også noen som har ikke-europeiske eiere. Hvilket land selskapet er registrert i og hvem som er eiere, er eksempel på forhold vi alltid vurderer også med tanke på stabil lovgivning, respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Alle reassurandører vi har forretningsforhold med, er internasjonalt ratet. Som et element i ratingen legges det også vekt på forhold knyttet til ESG. Vi har ikke stilt eksplisitte krav til selskapenes policies innen området, men observerer at flere av våre reassurandører, som også er blant verdens største innen sitt område, vektlegger bærekraft og menneskerettigheter som sentrale kriterier i sitt arbeid. KLP Skade er ikke kjent med at noen av selskapets reassurandører har brudd på sentrale menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold. Vi har ingen kjennskap til om reassurandøren

Sensitivitet: Begrenset

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

forsikrer selskap som har denne type brudd, men observerer at flere av reassurandørene har egne forpliktelser innenfor bærekraft.

Selskapet gjorde i 2023 en kartlegging av modenhetsnivået knyttet til etterlevelse av bærekraft og menneskerettigheter hos våre reassurandører. Undersøkelsen viste et middels til høyt modenhetsnivå innenfor samfunnsansvar. Reassurandørenes arbeid er preget av en bransje hvor bærekraft i investeringer har hatt større vekt enn egen drift, men vi ser tegn på at dette er i endring. Reassurandørene scoret høyt på arbeid mot økonomisk kriminalitet og etterlevelse, arbeidstakerrettigheter og grunnleggende menneskerettigheter. Over halvparten av reassurandørene scorer også høyt på arbeid for ivaretakelse av klima og miljø. Reassurandørene har i liten grad tatt i bruk standardiserte styringssystemer for bærekraft, men viser bevissthet om aktuelle risikomomenter, eksempelvis ved medlemskap i FNs Global Compact. Selskapets generelle vurdering er at det er lav risiko for brudd på arbeidstakerrettigheter og grunnleggende menneskerettigheter hos våre reassurandører.

Risikovurdering og prioriteringer fremover

I 2024 prioriterer vi å forbedre vurderinger av hvilke leverandører som inngår i selskapets verdikjeder, utvide kartleggingen av underleverandører og videre automatisere og forenkle verktøy som innkjøpere benytter i arbeidet.

Vi vil også utvide innsatsen på oppfølging av leverandører innenfor risikoområder etter bransje eller produksjonsland. Dette gjelder i særlig grad selskapets leverandør av forsyningssystem.

Vi vil se spesielt på kategorien konsulenttjenester og hvordan våre leverandører innen kategorien ivaretar arbeidstakerrettigheter for yngre medarbeidere.

KLP og KLP Skade som investor

KLP Skades forvaltningskapital forvaltes av KLP Kapitalforvaltning AS gjennom ulike investeringsfond, med unntak av en mindre andel som er investert direkte i eiendom forvaltet av KLP Eiendom AS.

Strategi og mål

KLP Skade skal være en ansvarlig investor og eier. Dette er nedfelt i KLPs konsernstrategi og samfunnsansvarsstrategi, samt kapitalforvaltningsstrategi med tilhørende investeringsprinsipper. Det er også forankret i sentrale retningslinjer som Retningslinje for KLP som ansvarlig investor, KLPs eierforventninger og KLP og KLP-fondenes retningslinjer for stemmegivning.

Målsettinger knyttet til investeringene

Den overordnede målsettingen for KLP Skades investeringsstrategi er høyest mulig avkastning over tid, som medvirker til tilfredsstillende avkastning på egenkapitalen eierne har investert i selskapet.

Retningslinjer, rutiner og forankring

KLP Skades investeringsaktiva er investert gjennom KLP-forvaltede fond - underlagt de fondsvedtektene som er vedtatt for disse, en portefølje av anleggsobligasjoner med høy kredittrating, og andeler i to KLP Eiendom forvaltede eiendommer sentralt plassert i Oslo. Selskapets investeringer følger således de vedtatte retningslinjer og rutiner som KLP-konsernet for øvrig følger i sin investeringsvirksomhet.

Alle investeringer i KLP-konsernet skal foretas på et forretningsmessig grunnlag samt ivareta hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, arbeidsforhold, miljø og etiske forretningsprinsipper i samsvar med KLP sin tilslutning til Global Compact og FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Menneske- og arbeidstakerrettigheter er et av temaene KLP jobber med som ansvarlig investor. Dette er forankret i de overordnede retningslinjene som gjelder for virksomheten, blant annet Retningslinje for KLP som ansvarlig investor og KLPs eierforventninger. I tillegg er bærekraftsrisiko omtalt i flere interne styringsdokumenter, blant annet kapitalforvaltningsstrategien, Retningslinje for investeringsrisiko og Retningslinje for risikostyring og internkontroll.

Sensitivitet: Begrenset

For ytterligere detaljer knyttet til KLPs investeringsaktiviteter, vises det til KLPs redegjørelse for aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Risikovurdering og prioriteringer fremover

Når man investerer så bredt som KLP Skade gjør, indirekte via store fond, er det en iboende risiko om at menneskerettigheter brytes, og at det er dårlige arbeidsforhold i selskapene KLP Skade er investert i. Vår vurdering er at det er en overhengende fare for at dette skjer og vil komme til å skje i fremtiden, og at vi sammen med forvalter av fondsandelene, må kontinuerlig forbedre kvaliteten, gjennom å bruke våre virkemidler, slik at vi får redusert risikoen for at dette skjer og gjentar seg. Samtidig tenker vi at dette er en risiko vi er villige til å ta, for alternativet er at vi ikke bidrar til innvesteringer i for eksempel utviklende områder, og det ville heller ikke vært en ansvarlig og bærekraftig tilnærming. Men vi er fullstendig klar over at det er en risiko å ta, og som redegjørelsen her viser, jobber vi for å minimere denne.

KLP Skade som arbeidsgiver

KLP Skade kjøper alle personaladministrative tjenester fra KLP-konsernet og følger alle retningslinjer og rutiner som gjelder i konsernet for øvrig. Det er divisjonen Mennesker og organisasjon, herunder HR-seksjonen, som har ansvaret for denne leveransen.

Strategi og mål

KLP Skade har et sterkt fokus på å være en ansvarlig arbeidsgiver og ivareta grunnleggende menneskerettigheter, helse, personvern, miljø og sikkerhet for alle våre ansatte.

Konsernstrategien gir føringene for hvordan vi skal utvikle oss som organisasjon, og hvordan KLP skal være som arbeidsgiver. Engasjerte mennesker et eget fokusområde i konsernstrategien.

Målsettinger knyttet til KLP Skades ansatte

KLP Skade har flere tydelige mål og delmål som følges opp med ulike tiltak igjennom året. Vi skal:

- Være en attraktiv og fleksibel arbeidsgiver som gir gode utviklingsmuligheter i et inkluderende arbeidsmiljø
- Arbeide aktivt med å forebygge sykefravær og ha som et mål å ha lavere sykefravær enn 4 prosent i gjennomsnitt per år
- Ha kjønnsbalanse i ledende stillinger og i styrene
- Ha kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger
- Jobbe systematisk for å oppnå lønnsbalanse mellom kvinner og menn
- Øke innsatsen på arbeidet for arbeidstakere med en funksjonsnedsettelse
- Sikre at alle ansatte opplever å bli respektert for den de er
- Sikre god oppfølging og kompetanseutvikling i senioralder

Vi vil det følgende komme nærmere inn på hvordan vi jobber med disse målsetningene.

Retningslinjer og forankring

KLP Skade ivaretar de ansatte i et fullt forsvarlig arbeidsmiljø og med anstendige arbeidsforhold. Dette sikres i samarbeid med de ansattes representanter, og nedfelles i tariffavtaler, retningslinjer og reglement. Selskapets retningslinjer er tilgjengeliggjort for ansatte i vårt styringssystem, og ansatte holder seg oppdatert blant annet gjennom modulbasert e-læring. De viktigste overordnede retningslinjer og prinsipper er <u>Retningslinje for etikk og Retningslinje for likestilling og mangfold.</u> <u>Retningslinje for lønn og annen godgjøring, og KLP Skades verdier og lønnsprinsipper</u>. Gjennom etablerte prosesser og systematiske risikovurderinger, målinger og kontroll sikrer vi at dette blir fulgt opp på en god måte.

KLP Skade er via KLP medlem i Finans Norge, en arbeidsgiver– og næringsorganisasjon for finansnæringen, og en landsforening i NHO. Vi er tilknyttet deres hovedavtale og sentralavtale med arbeidstakerorganisasjonen Finansforbundet. Vi har også en egen bedriftsavtale som gjelder for alle ansatte i selskapet og heleide datterselskap, unntatt toppledelse og ledere som rapporterer til disse, samt midlertidig ansatte i korte engasjement.

Sensitivitet: Begrenset

Arbeidsmiljøloven og internkontrollforskriften er blant det viktigste lov- og regelverket som legger rammen for HMS-arbeidet. KLPs personalhåndbok og HMS-håndbok har til hensikt å orientere om HMS-aktiviteter og prosesser som har betydning for ledere og medarbeidere. Vi har i tillegg gode skriftlige rutiner for sykefraværsoppfølging.

Varslingskanaler og klagemekanismer

Å kunne varsle om kritikkverdige forhold er en viktig rettighet for ansatte. KLP Skade har et varslingsinstitutt og reglement og rutiner for håndtering av varsel, som skal medvirke til at KLP Skade er en god og trygg arbeidsplass for alle ansatte. Varsling kan enten gjøres direkte til leder eller til gitte roller i selskapet, eller via en uavhengig, ekstern varslingskanal, hvor anonymitet vil være mulig. Varslingskanalen er tilgjengelig for alle ansatte både faste, midlertidige ansatte og konsulenter.

Kartlegging og vurdering av negativ eller mulig negative effekter, med tilhørende tiltak

Vi har identifisert hvilke områder som kan utgjøre en risiko for negativ påvirkning av anstendige arbeidsforhold, og har inkludert disse i tiltakene som er iverksatt.

Likestilling og mangfold

Vi tror på et arbeidsliv med et mangfold av mennesker som bidrar til innovasjon, vekst og verdiskapning. Alle våre medarbeidere skal gis like muligheter, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, politisk ståsted, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsuttrykk og etnisk bakgrunn. KLP Skade er omfattet av KLPs likestillings- og mangfolds utvalg som består av både representanter fra ledelsen og de ansatte. Utvalget jobber med mål, risikovurderinger og handlingsplaner, og arbeider med aktuelle tiltak.

Vi har særlig fokus på følgende problemstillinger;

- Utviklingen i lønn- og kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og lederstillinger
- Rekruttering av kvalifiserte søkere med et bredt mangfold
- At ansatte opplever å bli respektert for den de er

For å møte utfordringen med utvikling av lønn- og kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og lederstillinger, er ett tiltak å utvikle våre ledere og talenter gjennom våre lederutviklingsprogrammer. Vi legger også opp til gode utviklingsplaner for å bygge medarbeidernes kompetanse og erfaring, og samtidig sikre nok kvinnelige kandidater som kan være aktuelle for tyngre fagstillinger og lederstillinger fremover.

Vi har en god kjønnsbalanse blant alle ansatte og på avdelingsledernivå, og en stabil utvikling på de to øverste ledernivåene. Vi har historisk hatt en utfordring med at utviklingen i lønn- og kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og lederstillinger ikke er tilfredsstillende. For 2023 var det derfor gledelig å konstatere at det for KLP Skade var en god balanse i lønn mellom menn og kvinner innen tyngre fagstillinger. Dette er likevel et område som vi fortsatt vil jobber med og har et stort fokus på gjennom våre tiltak. Innen lederstillinger på nivå 2 og 3 har vi en liten bedring i kjønnsbalanse, men vi ser at utviklingen går svært sakte.

Andelen menn i de høyeste betalte stillingene har vært større over flere år, og de representerer fagområder som er høyest kompensert lønnsmessig. Innen noen fagområder er det ekstra utfordrende å rekruttere kvinner, fordi det blant annet er betydelig færre kvinner enn menn i kandidatutvalget. Dette gjelder særlig innen data- og risikoanalyser (Underwriting). Vi har benyttet lengre tid og ulike tilnærminger for å få inn flere kvinner i søkermassen og i intervjuprosesser.

I lønnsprosesser har vi særlig fokus på likelønnsperspektivet.

Gjennom 2023 har KLP gjennomført flere tiltak knyttet til de ulike målområdene innen likestilling og mangfold. Vi har arbeidet med forbedring av våre rekrutteringsprosesser og har videreført vårt sponsorsamarbeid med Kvinner i Finans, et samarbeid vi har hatt siden 2021, og som har som målt å øke andelen kvinner i ledende posisjoner og spesialistfunksjoner i finansnæringen i Norge.

Sensitivitet: Begrenset

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Arbeidet med å øke innsatsen for arbeidstakere med funksjonsnedsettelse er videreført i 2023 gjennom å samarbeide med et rekrutteringsbyrå som fokuserer på å hjelpe personer med funksjonsnedsettelse inn i arbeidsmarkedet. Dette er et område vi vil fortsette å jobbe med.

Vi har også i 2023 gjennomført kurset «Rosa kompetanse» i samarbeid med foreningen FRI, Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold. Formålet er å gi ansatte og ledere gode råd og perspektiver på hvordan man kan snakke trygt om seksuell orientering og kjønnsuttrykk på arbeidsplassen. I medarbeiderundersøkelsen måler vi om ansatte opplever å bli respektert for den de er, og vi opplever jevnt høy skår. Selv om resultatene er gode, så vet vi det er ubevisste fordommer både på arbeidsplasser og i samfunnet, og at det derfor er viktig å videreføre dette arbeidet. Vi deltar i nettverket LHBT i arbeidslivet hvor vi deler kunnskap og erfaringer

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Vi jobber kontinuerlig for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø gjennom et systematisk HMS-arbeid. En del av dette gjelder forebygging av arbeidsskader og nedsatt helse samt oppfølging av avvik. Hendelser og avvik som blir registrert undersøkes, og ved behov skal det gjennomføres tiltak for å unngå gjentakelser.

KLP gjennomfører jevnlige risikovurderinger av ulike områder innen arbeidsmiljøet for å forhindre personskader, helseplager eller sykdom samt sikre at vi etterlever lover og regler knyttet til vårt arbeidsmiljø. Vi benytter risikovurderingsmetoden til Arbeidstilsynet.

Vi har særlig fokus på følgende problemstillinger;

- Økt sykefravær grunnet økt smitte gjennom vintersesongen
- Økt risiko for psykiske helseplager
- Manglende oppfølging av og tilrettelegging for sykemeldte
- Fare for rus- og avhengighets-problemer

For å følge opp ansatte med sykefravær, uansett grunn, har vi gode skriftlige rutiner som ansatte og ledere har tilgang til. Våre HMS-mål samt måloppnåelse og forbedringstiltak blir diskutert med vernetjenesten og tillitsvalgte, og legges frem i arbeidsmiljøutvalget (AMU). Vi tilbyr rådgivning hos psykolog for ansatte som har behov for det. Gravide medarbeidere får mulighet for tilrettelegging for nærvær gjennom svangerskapet, med støtte fra jordmor i bedriftshelsetjenesten. Vi legger til rette for fleksibilitet i arbeidshverdagen, og vi har innført en ordning som gjør at ansatte har mulighet til å inngå avtale om hjemmekontor inntil to dager i uken, dersom dette lar seg gjøre i forhold til arbeidsoppgavene.

Det er generelt lite overtid i KLP Skade, men likevel noen variasjoner innenfor de ulike områdene. Overtidsbruken følges opp og rapporteres til sentralt AMU. Det inngås avtale mellom ansatt, leder og tillitsvalgt om utvidelse av overtid der det er behov for det.

Det er kun 5 prosent av de faste ansatte i KLP Skade som jobber deltid, 8,5 prosent for kvinner og 1,3 prosent for menn. Ingen ansatte i KLP Skade jobber deltid ufrivillig, og alle ansettes i heltidsstillinger.

KLP gjennomfører årlig en intern kartlegging blant ledere om forhold knyttet til HMS. Områder som er inkludert i undersøkelsen er oppfølging av og tilretteleggingsarbeid for sykemeldte, overtid, deltid, oppfølging av medarbeiderundersøkelsen, varsling, avvik og forebygging av rus- og avhengighetsproblemer. Resultatet av undersøkelsen inngår i selskapets systemrevisjon og gjennomgås i Arbeidsmiljøutvalget (AMU). Resultatene følges opp for å bidra til å redusere og forhindre risikoforhold.

AKAN-utvalget i KLP er et partssammensatt utvalg som har ansvar for å drive rusmiddelforebyggende arbeid i KLP, samt rapportere til sentralt AMU. I samarbeid med AKAN Norge har vi gjennomført kurs for å øke kompetansen i å gjenkjenne tegn på rusmisbruk og hvordan gjennomføre samtale med en ansatt.

Ansatte

I 2023 ble det gjennomført flere medarbeiderundersøkelser for å måle arbeidsglede og lojalitet. Resultatene viser at vi har høy arbeidsglede og lojalitet i KLP Skade.

Sensitivitet: Begrenset

Vi har særlig fokus på følgende problemstillinger:

- Et godt internt arbeidsmarked
- Tiltak for å fylle spesialiststillinger
- Tiltak knyttet til interne prosesser

KLP jobber for et aktivt internt arbeidsmarked, der ansatte har muligheten til å utvikle seg og finne nye karriereveier internt. Synliggjøring av ledige stillinger, tips til intervjuprosess, og artikler på intranett om stillinger og arbeidsmiljø har hatt god effekt. For å tiltrekke oss flere kvalifiserte søkere har KLP deltatt på ulike utdanningsmesser, jobbet med promoteringer i en større bredde av kanaler, tilpasset språk og budskap i annonsetekster.

Vi legger til rette for en rekke interne og eksterne kompetanseutviklingstiltak både for ledere og medarbeidere. Plan- og utviklingssamtalen er en viktig arena for medarbeider og leder. Ansatte som har behov for ytterligere faglig påfyll i sin rolle, kan få økonomiske bidrag til etter- og videreutdanning.

Risikovurdering og prioriteringer fremover

Det er viktig å jobbe kontinuerlig og strukturert med risikovurderinger. Vi opplever å håndtere de identifiserte risikoene som er identifisert med tiltakene som er beskrevet og vil derfor ha fokus på dette. I løpet av 2024 vil KLP ferdigstille implementeringen av nytt HR-system med utviklings- og læringsmodul, og dette vil gi oss nye muligheter for måling, innsikt, læring og oppfølging.

KLP som behandlingsansvarlig etter personopplysningsregelverket

Dette er et nytt tema i vår redegjørelse i år. Vi har valgt å ta det med ettersom KLP Skade behandler store mengder persondata knyttet til både inngåelse av forsikringsavtaler, og ved utbetaling etter personskader. I dette ligger også behandling av store mengder helseopplysninger, som regnes som såkalte sensitive personopplysninger. Dette er likevel noe utenfor Åpenhetslovens nedslagsfelt, da det er opplysninger om kunder og medlemmer det er snakk om.

Vi behandler personopplysninger om blant annet:

- de som i etterkant av en forsikringshendelse har krav på erstatning
- forsikringskundene våre og de som har innledet en prosess for å bli kunde
- brukere av nettsidene våre
- kontaktpersoner hos våre leverandører, samarbeidspartnere og bedriftskunder

Strategi og mål

I KLP Skade er vi opptatt av å beskytte informasjon vi har om de som har et forsikringsforhold til selskapet, og andre vi behandler personopplysninger om. Man skal være trygg på at selskapet ivaretar personopplysningene på en god og sikker måte. Vi ønsker også å være tydelige og åpne på hvordan vi behandler personopplysninger.

Informasjon om kundene representerer en betydelig verdi for KLP Skade. Det er derfor vesentlig å beskytte disse personopplysningene og behandle dem i tråd med de føringer som følger av personopplysningsregelverket. At dette er viktig for å opprettholde våre kunders tillit til KLP Skade som et ansvarlig selskap, er synliggjort i styrende dokumenter og retningslinjer.

KLP Skades risikovilje knyttet til etterlevelse av personvernregelverket, herunder krav til personopplysningssikkerhet, er lav.

Retningslinjer, rutiner og forankring

Retningslinje for personvern og informasjonssikkerhet har som formål å sikre at selskapet etablerer gode rutiner for ivaretakelse av personvernet til de vi behandler personopplysninger om. Det vil blant annet være medlemmer, kunder og ansatte, krav til informasjonssikkerhet, stabil drift, og kontroll med informasjonsflyt, samt omdømme og omverdenens tillit til konsernet.

Sensitivitet: Begrenset

Kartlegging og vurdering av negativ eller mulig negativ effekt, med tilhørende tiltak

KLP Skade håndterer store mengder personopplysninger, og det er mange som jobber i skadeoppgjørsavdelingene. Det gjør at det er en iboende risiko for at det kan komme til å skje feil. KLP Skade har god kontroll på personopplysninger, og har brukt mye ressurser på å utarbeide gode rutiner, prosesser og tekniske løsninger for å sikre etterlevelse av personopplysningsregleverket. Det er imidlertid ikke en «engangsjobb», det krever kontinuerlig forbedring. Det er derfor viktig at vi er åpne og behandler personopplysninger i tråd med våre kunders forventninger.

Kunnskapsdeling og jevnlig påfyll av kunnskap er helt nødvendig, blant annet for å bygge en kultur for å inkludere personvernvurderinger i alle utviklings- og beslutningsprosesser. Vi har derfor utarbeidet nye e-læringer som skal sikre at medarbeidere og ledere har grunnleggende kunnskap om KLP Skades forpliktelser og oversikt over de rettigheter regelverket gir våre kunder og medlemmer. For å sikre at vi håndterer og lærer av avvik på en god måte registrerer vi dette i et eget avvikssystem. Vi har lav terskel for å melde avvik til Datatilsynet. For øvrig gjør vi løpende vurderinger av etterlevelse og håndtering av risiko for brudd på personvernregelverket, på samme måte som vi gjør for andre regelvelverk KLP Skade er forpliktet til å følge.

Påfyll av kunnskap er også nødvendig for å sikre at de ansatte er oppmerksomme på sitt ansvar når det gjelder sikkerhet, for eksempel for å redusere risiko for å bli utsatt for phishing-angrep. Her er den årlige sikkerhetsuken rettet mot alle ansatte, med en rekke arrangementer som tar for seg ulike temaer innen sikkerhet og personvern, et viktig tiltak. I 2023 inkluderte to av arrangementene foredrag fra Datatilsynet. Vi marker også den internasjonale personverndagen i januar.

Prioriteringer fremover

Å sikre etterlevelse av personopplysningsregelverket er et kontinuerlig arbeid. Vi vil fortsette å sette personvernet til våre kunder og medlemmer på agendaen i selskapet i 2024 og tilstrebe at deres rettigheter ivaretas på best mulig måte.

Om denne redegjørelsen

Denne redegjørelsen er utarbeidet våren 2024, og omhandler vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger i 2023, og gir en oversikt ut fra vår beste kunnskap på tidspunktet for denne redegjørelsen. Redegjørelsen er fremlagt styret i KLP Skadeforsikring AS 03.05.2024, og signert i tråd med regnskapsloven § 3-5 om undertegning av årsregnskap og årsberetning.

Sensitivitet: Begrenset

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.